

Kontakten

Personaltidning för LM Ericsson med dotterbolag • Nr 4 • Augusti 1981 • Årgång 42

SVERIGE och KONCERNEN behöver JAS

Modell av JAS-planet. Den svarta kapseln under planet inrymmer LME/Mis infrarödutrustning, kallad FLIR, vilken används under nattflygning.

Ett beslut som får långtgående följder för vår flygindustri är valet av ersättare för Viggen-systemet. Blir det svenska JAS eller ett utländskt plan? Kommer priset att bli tungan på vågen och avgöra valet? ÖBs rekommendation inväntas nu med spänning.

Enligt förljudanden så ligger flera utländska anbud prismässigt under JAS-förslaget. Vidare har, framförallt under det senaste halvåret, en hel del ansvariga politiker hävdad, att JAS är för dyrt för ett Sverige i ekonomiskt krisläge.

Den 1 oktober ska ÖB **Lennart Ljung** lämna sina kommentarer om inlämnade offerter till regering och försvarskommitté. Slutgiltigt besked om val av flygplanssystem kommer först nästa år i samband med det för-

svarsbeslut som då tas.

Den 1 juni lämnade en grupp inom den svenska flygindustrin ett detaljerat förslag och offert på utveckling och tillverkning av JAS-planet. JAS står för Jakt, Attack och Spaning. I gruppen ingår LM Ericsson (MI-divisionen) och SRA Communications AB.

MI i Mölndal förser JAS med målupptäckts- och målinmätningssystem, vilka bygger på radar-, laser- och infrarödteknik. Dessutom utvecklar LME i samarbete med SRA och Datasaab en moduluppbyggd standarddator för alla programstyrda delsystem i flygplanet.

SRA svarar för det elektroniska system som hjälper piloten att flyga, orientera sig och utföra sina uppdrag i luftrummet. Visarinstrument och lampor kommer inte att översälla instrumentpanelen, vilket nu är fallet, utan

den domineras i JAS-planet istället av tre bildskärmar. En ny siktlinjesindikator, som bygger på holografi, kan utan överdrift kallas en världssensation.

En informationstidning om svenska JAS har distribuerats inom LME och SRA. Den kom i semestertider och har säkerligen inte nått ut överallt. Intresserade kan beställa exemplar från LMEs reklamlager, 126 25 STOCKHOLM.

För LME och SRA leder ett direktköp av ett utländskt flygplan till att personalstyrkan för utveckling och tillverkning – Mölndal, Borås, Kista – minskar med cirka 500 personer under senare hälften av 1980-talet. Dessutom riskerar vi att förlora vårt teknologiska försprång utan ett svenskt JAS att jobba med.

Hans Werthén

Han är tillbaka till LM Ericsson efter 14 år. Då var han vice VD och produktionsdirektör, nu är han styrelsens ordförande.

Denne färgstarke 62-åring från Ludvika porträtteras och intervjuas. Innebär "struktur-Werthén" i LME-toppen en signal till förändringar?

SIDAN 4

Patent Varumärken Mönster Copyright

SIDAN 9

Åke Andersson

Han är verkstadsklubbens ordförande vid LME-fabriken i Karlskrona samt arbetarnas ordinarie ledamot i LM Ericssons styrelse.

Åke intervjuas om sysselsättningsläget inom industrin i Blekinge. När LME drar ned verksamheten slår det hårt i länet.

SIDAN 7

OFFICIELLT

Ericssons nya division PUBLIK TELEKOMMUNIKATION

Ove Ericsson är chef (XD) för den nya Ericsson-divisionen Publik telekommunikation (X-divisionen).

Den 1 juli sammanfördes Ericssons Division för transmissions- och lokalnätssystem (T) och Telefonstationsdivisionen (X) till en ny division för PUBLIK TELEKOMMUNIKATION (X-divisionen).

Den nya divisionen svarar för utveckling och marknadsföring av produkter för telenät till publika teleförvaltningar. Divisionen ska vidare vara sammanhållande vid försäljning av komplexa projekt till publika teleförvaltningar.

Divisionen indelas i tre sektorer och fyra avdelningar direkt underställda divisionschefen Ove Ericsson.

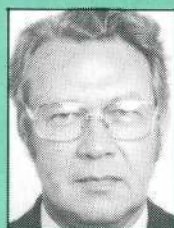
De tre sektorerna inom den nya X-divisionen:

- XF = Marknadsföring. Chef Knut Albertsson (XFC).
- XT = Systemkonstruktion. Chef Kjell Sörme (XTC).
- XK = Konstruktion. Chef Bengt Kellgren (XKC).

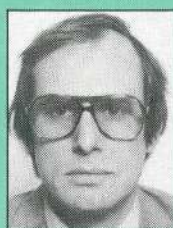
Avdelningarna är följande fyra:

- X/I = Installation och underhåll. Chef Lars Estberger (X/IC).
- X/P = Leveransplanering. Chef Artur Burman (X/PC).
- Xe = Ekonomi. Chef Ulf Siming (XeC).
- Xp = Personal och administration. Chef Torbjörn Johnson (XpC).

Forts på nästa sida.

XFC Knut Albertsson

XTC Kjell Sörme

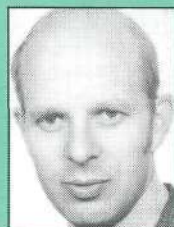
XKC Bengt Kellgren

XF/EC Jan-Erik Nordin

XF/FC Henrik Johansson

XF/GC Torbjörn Andersson

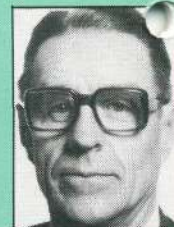
XF/LC Manfred Buchmayer

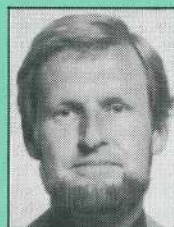
XF/NC Bo Nilsson

XF/OC Björn Jönsson

XF/ZC Tord Andersson

XF/FC Bengt Anderén

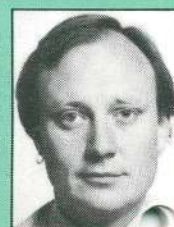
XF/YC Ingvar Rhedig

XT/DC Carl-Göran Larsson

XT/MC Erling Storesund

XT/RC Håkan Jansson

XT/UC Göran Sundelöf

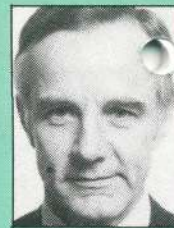
XT/TC Sven-Eric Granberg

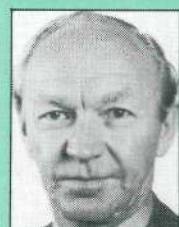
XT/JC Eva Salomonsson

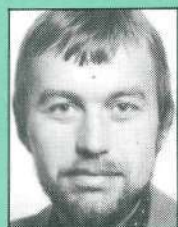
XK/AC Bror Lundkvist

XK/BC Birger Ekstrand

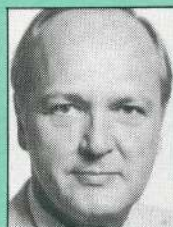
XK/HC Stig Garhult

XK/KC Lars Hansson

XK/VC Stig Hammarlund

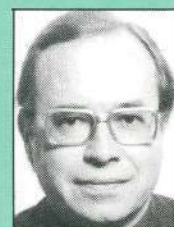
X/IC Lars Estberger

X/PC Artur Burman

XeC Ulf Siming

XpC Torbjörn Johnson

Forts från föregående sida.

Sektorn för **Marknadsföring** (XF) har nio avdelningar:

- **XF/E = Europa** (utom Norden). Chef **Jan-Erik Nordin** (XF/EC).
- **XF/F = Afrika**. Chef **Henrik Johansson** (XF/FC).
- **XF/G = Norden**. Chef **Torbjörn Andersson** (XF/GC).
- **XF/L = Central- och Sydamerika**. Chef **Manfred Buchmayer** (XF/LC).
- **XF/N = Nordamerika och Oceanien**. Chef **Bo Nilsson** (XF/NC).
- **XF/O = Asien**. Chef **Björn Jönsson** (XF/OC).
- **XF/Z = Saudi-Arabien**. Chef **Tord Andersson** (XF/ZC).
- **XF/S = Produktplanering**. Chef **Bengt Anderén** (XF/SC).
- **XF/Y = Marknadsförings-service**. Chef **Ingvar Rhedig** (XF/YC).

Systemkonstruktion (XT) består av sex avdelningar:

- **XT/D = Konstruktionsmetoder och hjälpmedel**. Chef **Carl-Göran Larson** (XT/DC).
- **XT/M = Systemkonstruktion 1**. Chef **Erling Storesund** (XT/MC).
- **XT/R = Systemkonstruktion 2**. Chef **Håkan Jansson** (XT/RC).
- **XT/U = Systemkonstruktion 3**. Chef **Göran Sundelöf** (XT/UC).
- **XT/T = Systemkonstruktion 4**. Chef **Sven-Erik Granberg** (XT/TC).
- **XT/J = Systemkonstruktion 5**. Chef **Eva Salomonsson** (XT/JC).

Inom denna sektor finns befattningen **XtA** = ställföreträdande sektorchef med specifikt ansvar för frågor som rör transmission och integrerade nät. Storesund tjänstgör både som **XtA** och **XT/MC**.

I sektorn för **Konstruktion** (XK) ingår följande fem avdelningar:

- **XK/A = Komponentteknik och byggsätt**. Chef **Bror Lundkvist** (XK/AC).
- **XK/B = Produktinformation**. Chef **Birger Ekstrand** (XK/BC).
- **XK/H = Anläggningskonstruktion**. Chef **Stig Garhult** (XK/HC).
- **XK/K = Teknisk utbildning**. Chef **Lars Hansson** (XK/KC).
- **XK/V = Provningsteknik**. Chef **Stig Hammarlund** (XK/VC).

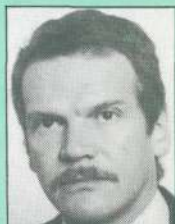
■ **ERICSSON**. Avdelningen för fiberoptik och systemledningar (Y) bildades den 1 juli med **Ulf Johansson** (f d T/LC) som chef. Verksamhetsområdet utgörs av fiberoptisk teknologi, marknads- och produktutveck-

LME/YC Ulf Johansson

ling för ickepublik fiberoptik samt systemledningar. Inom det sistnämnda området är X-divisionen produktansvarig medan Y svarar för den tekniska verksamheten. YC ansvarar för koncernkoordinering inom fiberoptiken.

Den 1 juli bildades den nya Ericsson-avdelningen **Q** - Avdelningen för industriell telekommunikation - med **Jahn Wennerholm** (f d T/OC) som chef. Den nya avdelningen ska projektera och marknadsföra telekommunikationsprojekt till icke publika kunder.

LME/QC Jahn Wennerholm

Avdelning N - Nät- och anläggningsavdelningen - delades vid samma tidpunkt upp i **N** - Nätavdelningen - och **H** - Anläggningsavdelningen.

N ska marknadsföra, projek-

LME/NC Jan-Erik Johansson

LME/DN och HC Björn Linton

tera och utveckla nätanläggningar och nätmaterial. Chef är **Johan-Erik Månsson** (f d NF).

H ansvarar för genomförande av telekommunikationsanläggningsprojekt "Outside Plant". Chefsposten upprätthålls av **Björn Linton** (DN).

Till ny chef (DFI) för region Latinamerika och Spanien inom Direktionsavdelningen för marknadsfrågor har utsetts **Leif Källén** (TC) med tillträde den 15 november.

LME/DFI Leif Källén

Torsten Lindstedt, Ericsson i Miami, USA.

Han efterträder **Torsten Lindstedt** som blir arbetande styrelseordförande i Ericssons International Inc i Miami, USA.

För att utveckla och sammanhålla personaladministrativa system och metoder - frågor såsom målformulering, samverkan, nya arbetsformer, organisationsutveckling - inrättades den 1 juli befattningen **PT**, vilken innehåller av **Jan Krook** (f d AfC).

LME/PT Jan Krook

Den 1 juni utsågs **Magnus Warbert** (f d Z/PA) till plane-

LME/Z/PC Magnus Warbert

ringschef för område Z. Tjänstebeteckning **Z/PC**.

LME/IKC Per-Gustav Malmberg

Den 1 september blir **Per-Gustav Malmberg** (DpupC) chef för **Ingelsta Mönsterkortfabrik** (IK).

■ **BJURHAGEN**. Till verkställande direktör vid Bjurhagens Fabrikers AB har utsetts **Fredrik Croneborg**. Han var tidigare VD i Bager & Co, Danmark.

Fredrik Croneborg, VD i Bjurhagens Fabrikers AB

■ **ERICSSON TELEMATERIEL**. Försäljningschefen vid Ericsson Centrum GmbH i Hannover **Jan Löfberg** har utsetts till chef för den svenska försäljningen vid Sverige-divisionen inom **LM Ericsson Telemateriel AB** (LMS).

Jan Löfberg, LMS

■ **DATASAAB**. **Bo Frykhammar**, f d ekonomichef vid Philips & Ericsson Joint Venture i Saudi-Arabien, har utsetts till administrativ chef hos **Datasaab AB**.

Bo Frykhammar, Datasaab AB

kontakten 4/81

juli–augusti

Hans Werthén är tillbaka till LM Ericsson. Han slutade 1967 som produktionsdirektör och vice VD efter åtta år inom bolaget. Nu är han styrelsens ordförande.

HANS WERTHÉN

Porträttet:

Hans Werthén är en färgstark person. Han räds varken Gud, Djävulen eller Marcus Wallenberg, har det sagts. I varje fall räds han inte, som så många andra, den allmänna opinionen.

Hans Werthén säger vad han tycker och lägger gärna på ett extra kol vid de tillfällen hans åsikter är inopportuna. Tag t ex kärnkraftsdebatten där han, mitt under brinnande krigföring mellan anti- och prokärnkraftsgrupperingarna, lade in en högre växel och argumenterade för långt mer kärnkraft än någon annan ens vågat andas om i de mest slutna sällskap.

Ändå cirkulerar inte särskilt många anekdoter om Hans Werthén, vilket annars är vanligt när det gäller den här typen av "offentliga personer". Men det beror nog på att Hans Werthén själv står för lustigheterna. Han är en mästare att svara på frågor i form av bildspråk och egna historier.

Hans Werthén är ju allmänt känd som den som ledde försöken med TV-introduktionen i Sverige. Han, **Björn Nilsson** (nu chef för Philips elektronik) och **Olle Franzén** (nu VD på Philips) höll i de första försöken med en svensk TV-sändare. De huserade på Tekniska Högskolan med en vattenkyld variant av TV-sändare, som oupphörligt läckte till allas utom vattenspecialisten Hans Werthéns munterhet.

Hans Werthéns berömda ögonskada, som han fick när han var liten och som gjort att han förlorat djupseendet, har han haft nytta av i sin hobby – bergsbestigning. Och när

hans TV-sändare skulle tas i bruk var det Hans Werthén som åkte upp och ner i masten, när kollegerna backade ur.

Det gamla gänget skingrades efter studietiden. Hans Werthén kom till AGA där han utvecklade AGAs TV-apparat, Björn Nilsson gick till Radiobolaget och tog fram Radiola-apparaten, och Olle Franzén hamnade på Philips.

Men Olle Franzén – då kommersiell chef på Philips – rekryterade snart Hans Werthén till Philips i Norrköping, där han tog fram Philips TV-mottagare.

På den tiden var TV-apparaterna tunga historier, och det gällde att få ner vikten så mycket som möjligt. Hans Werthén och hans kamrater utvecklade en extremt enkel modell – kaninmodellen eller buklandaren som den kallades. Den bestod i princip bara av bildrör omsvept av ett enkelt hölje, och den var föremål för stor skepsis.

– Vi vet att den inte går att göra, men den fungerar väldigt bra, sade Hans Werthén.

Så småningom hamnade Hans Werthén på LM Ericsson, som direkt fick konfronteras med hans skämtlynn:

– Nu har jag höjt intelligensnivån på båda ställena, var hans introduktionsreplik till LME-kollegerna.

Så här efteråt säger han om LME-sejouren som varade i åtta år, från 1959 till 1967.

– När jag kom till LM hade jag tur. Då inträffade det stora genombrottet för koordinatväljarna. LM tvingade t o m ITT att ta

licens på LMs system i Australien. Det kändes verkligen som en framgång.

– Sedan hade LM ett väldigt segertåg över världen. Produktionen ökade, och det byggdes en rad nya fabriker i Sverige och sysselsättningen ökade dramatiskt.

– Men så kom elektronikens intåg, och som vanligt kom den snabbare än man räknat med. Det fanns tendenser till en Facit-kris under den här tiden. Men LM lyckades ersätta den gamla tekniken med en så stark ny teknik och genomföra omställningsprogrammet så att uttunningen av antalet arbetstimmar per telefonlinje i stort sett kompenseras av en ökning av antalet linjer under en period då världen ändå drabbats ganska hårt av oljekriser.

– Och den processen fortsätter.

Intervju:

– Jag var nog inställd på att stanna på LM resten av mitt liv, säger han i en specialintervju för KONTAKTEN¹⁾.

– Men så behövdes det nya krafter i Electrolux, som då hade stora svårigheter, och jag blev ombedd att gå dit. Marcus Wallenberg hade nog förstått mitt temperament. Det var ett jobb som passade mig, även om jag trivdes på LM.

Hur ser du då på skillnaderna mellan LM Ericsson och Electrolux? Är det inte två väldigt olika företag?

– Jo, helt klart. LM med sin hittills stora försäljning till stora telefonförvaltningar är ju i den synvinkeln mycket olik Electrolux, som är ett publikt företag som vänder sig direkt till allmänheten med sina produkter.

– Rytmen är annorlunda. I kontakterna med förvaltningarna krävs nästan att man vuxit upp i företaget. Det är en stor fördel om man har kontakter som byggts upp under en lång tid. Det handlar om systemprodukter, som kompletterar varandra hela tiden. Och det fordras både djupgående kunskaper och djupgående relationer till kunderna.

– På Electrolux träffar man knappast sina kunder. Electrolux säljer enheter – inte system som LM. Att sälja hushållsapparater och dammsugare innebär att konkurrera med marknader inte, som i LMs fall, mycket en konkurrens med teknik.

– Det är skillnad på telefoni och dammsugare. Allt som byggts av telefoni runt om i världen är fortfarande i drift, och byggs ut och kompletteras.

Hur ser du själv på skillnaden mellan LM Ericsson nu och då du var där – mellan 1959 och 1967?

– Förr låg ju en mycket tung del av LMs investeringar i kabelnätet och i växlarna, medan själva telefonapparaterna bara utgjorde någon procent av hela telefonlinjens investering.

– Nu blir det annorlunda. De publika stationerna ändrar karaktär genom datoriseringen och kommunikationen förändras, t ex genom de optiska fibrerna. Det blir oundvikliga rationaliseringar och besparingar på den kanten, medan den lilla telefonapparaten blir den expansiva delen och kompletteras med allt möjligt.

– LMs naturliga struktur blir nu att man mer och mer kommer att sitta i slutändan av trådarna. Terminalutrustning blir en allt större del av telefonnätet. Det är där expansionen kommer att ligga.

– Det kommer att krävas mångdubbelt fler prylar i slutändan av telefonlinjen – i värde kanske 100-falt mot nu.

Vilken roll kommer du att ha som ordförande i LM Ericsson? Du är naturligtvis medveten om att många ser "struktur-Werthén" på ordförandeposten, som en signal till förändringar.

– Det är väl lite förmätet av mig att diskutera hur LM kommer att fungera, när jag är alldeles färsk som ordförande. Men man måste komma ihåg att min tidigare roll på Electrolux är väsentligt annorlunda än den jag nu får på LM. Här är jag bara vanlig ordförande, medan Björn Svedberg är VD och koncernchef – samma uppgift jag haft på Electrolux. Det är han som sköter ruljansen.

– Min huvudarbetsplats blir även i fortsättningen Electrolux. Jag antar att LM-ledningen hör av sig i frågor som jag bör delta i – ibland råda, ibland träffa folk. LM har ju t ex ett antal stora viktiga kunder, vilka kanske räknar med ordförandens kontakter.

– Det är stor skillnad att arbeta i styrelsen, som jag nu gör på LM, mot att sitta i koncernledningen som Björn Svedberg gör och som jag gjorde i Electrolux fram till bolagsstämman i år, då jag blev "vanlig" ordförande även där.

– Att Electrolux varit så hårt engagerat i "strukturbranschen" har varit en nödvändig sak. LMs utveckling blir annorlunda – en naturlig utveckling av vad man nu håller på med.

– Det som har hänt inom LM den senaste tiden – köpet av Datasab och sammanslagningen av "privatmarknaden" och terminalsidan med Datasab – är något som vuxit fram naturligt. Det har legat i luften och det är ingenting som jag har drivit.

1) Gjord av Lars Anders Karlberg, Affärsvärlden.

MARCUS WALLENBERGS GULDMEDALJÖRSFOND

Under årets första sex månader fördelades 97 000 kronor till 76 mottagare ur Marcus Wallenbergs fond för LM Ericssons guldmedaljörer. Därmed har fonden delat ut nära 1½ miljon kronor till 761 koncernmedarbetare (1 273 bidragsposter) sedan fondstarten 1969.

Guldmedaljörfonden är bildad genom en gåva på en miljon kronor av tekn dr Marcus Wallenberg. Ytterligare en halv miljon kronor tillfördes fonden för fyra år sedan.

Fonden vänder sig till koncernens omkring 2 200 guldmedaljörer och deras makar/makor, som är i behov av vård i hemmet eller eftervård i samband med långvarig sjukdom, behöver rekreativ vistelse, har ekonomiska svårigheter eller behöver hjälp på annat sätt. Bidragen ligger på 500–3000 kronor.

Följande belopp har delats ut:

År 1969	46 600 kronor
1970	73 200

1971	64 800
1972	68 200
1973	71 900
1974	61 800
1975	67 400
1976	87 482
1977	114 200
1978	172 000
1979	248 900
1980	277 400

Ansökningar till fonden kan göras när som helst. Adressen är **GULDMEDALJÖRSFONDEN, TELEFONAKTIEBOLAGET LM ERICSSON, 126 25 STOCKHOLM.**

Personalkontoren och personalkonsulterna kan förmedla ansökningar. Upplysningar lämnas även av **Gunvor Odbratt (LME/Plp)**, telefon 08/719 3368, **Mikko Andersson (LME/DkF)**, telefon 08/719 3369, **Isabelle Brandt (f d SKV)**, telefon 08/28 6672 samt **Sven Blohm (f d LME/HF)**, telefon 08/46 8648. De två sistnämnda träffas säkrast vardagar, klockan 08–10.

Den 15 juni befann sig Ericssons VD Björn Svedberg på Stockholms slott. Han tog då emot kungens medalj i 12:e storleken i Serafimerordens band. Enligt Hovmarskalk-ämbetets lista fick då även fem andra bemärkta svenskar samma medalj, däribland Volvochefen Pehr G Gyllenhammar och landshövding Ragnar Lassinantti i Luleå. Foto: Svenskt Fotoreportage.

JACOBÆUS-STIPENDIUM

När f d tekniske direktören vid LM Ericsson, teknologie doktor Christian Jacobæus, fyllde 70 år i juni, skänkte LME honom 25 000 kronor att fördelas som stipendium bland lan-

dets teknologer. Christian Jacobæus-stipendiet delas ut 1982/83 till dem som har presterat bästa examensarbetet inom telekommunikation.

SRA ÖVERTAR STORKONKURRENT

Allt talar för att SRA Communications AB i höst övertar en av sina främsta europeiska konkurrenter inom personsökersystem, holländska familjeföretaget NIRA. Därmed blir SRA störst i Europa på området. Slutförhandlingar pågår.

– Vi har jobbat på detta i ett och ett halvt år, säger marknadschef Olle Ulvenholm. Genom ett köp kan vi samordna produktutvecklingen, fördubbla volymen och förbättra lönsamheten. Dessutom får vi fin draghjälp för att komma in på sjuk-

huskommunikationssidan, där NIRA leder marknaden på kontinenten.

– Vi avser att fortsätta verksamheten som tidigare och det blir ingen förändring för de anställda.

NIRA har 550 anställda och en årsomsättning på 90 miljoner kronor.

Idag är industrin SRAs största kund inom personsökare och företaget behärskar halva den nordiska marknaden. Därefter är Västtyskland, Frankrike och Italien största exportländerna.

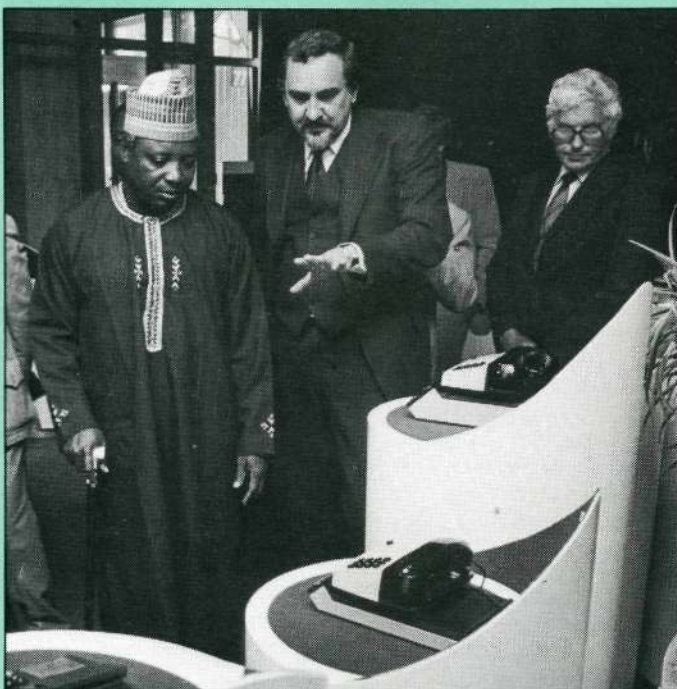
ERICSSON I NYTT DATASAMARBETE

Ericsson och det amerikanska Sperry Corporation, i Sverige representerat av Saab-Univac, har träffat ett samarbetsavtal om att gemensamt utveckla konstruktionshjälpmedel för programvara och datorer.

Sedan många år använder Ericsson datorer från Sperry-Univac inom det tekniska utvecklingsarbetet. Sperry är ett

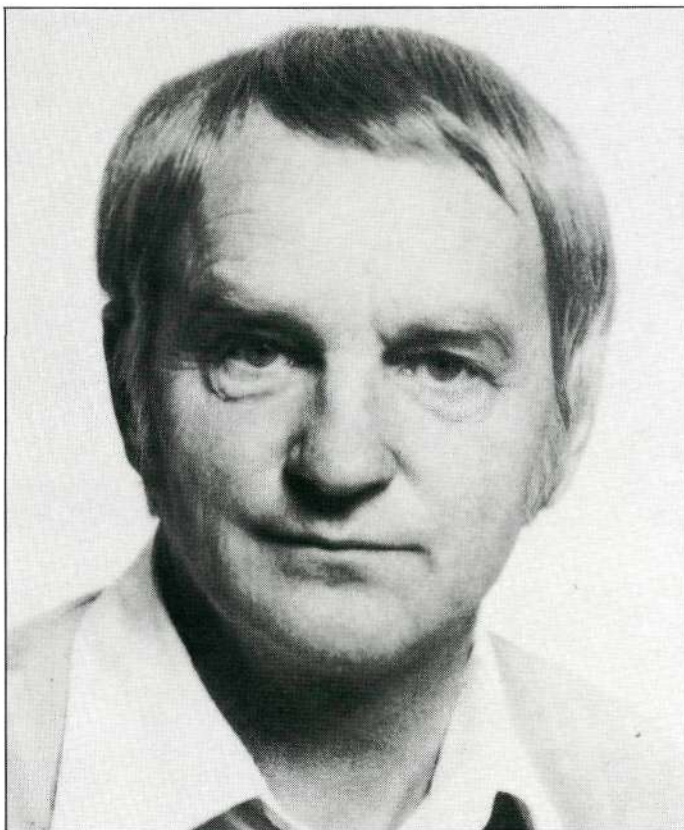
av världens ledande företag inom kommunikations- och datorområdet.

Behovet av stödsystem för utveckling av datorer och maskinvara växer mycket snabbt. Kostnaderna för utveckling av dem ökar dessutom kraftigt och systemen blir därtill alltmer komplexa. Det finns alltså ett stort behov av samverkan inom detta område.

I mitten av juni gästades Sverige av Nigerias kommunikationsminister Isaac Shaahu. Förutom officiella kontakter besökte han Ericsson, först i Stockholm och sedan i Östersund, för att bli informerad om koncernens verksamhet och möjligheter att lösa Nigerias kommunikationsproblem. Med en magisk gest förevisas de nyaste modellerna av telefonapparaten DIAVOX för ministern av Bo Landin. Längst till höger ses Hugo Agnvall. Båda herrarna tillhör LMEs avdelning Df. Foto: Karl-Evert Eklund, LME.

STATLIGA BESTÄLLNINGAR ETT MÅSTE FÖR ATT KLARA SYSSEL- SÄTTNINGEN

Ake Andersson, verkstadsklubbens ordförande vid LME-fabriken i Karlskrona, är arbetarnas ordinarie ledamot i LM Ericssons styrelse.

Blekinge håller på att bli sydsveriges "Norr-botten". Varje år förlorar länet mellan 600 och 700 personer i arbetsför ålder. Personer som "utvandrar" till andra delar av landet. Det är helt enkelt mycket ont om jobb i Blekinge och läget blir ju inte bättre av att LM Ericsson nu förhandlar med facket om nedläggning av fabriken i Olofström.

Ja, så säger Ake Andersson i en intervju med KONTAKTEN. Ake är verkstadsklubbens ordförande vid fabriken i Karlskrona samt arbetarnas ordinarie ledamot i LM Ericssons styrelse.

– Antalet kollektivanställda har minskat rätt mycket vid fabriken i Karlskrona och Vedeby på senare tid. Sak samma gäller för fabriken i Ronneby. Till det kommer situationen i Olofström. Där har personalstyrkan mer än halverats sedan 1976.

– Den minskade sysselsättningen beror på många saker. Bl a på den tekniska utvecklingen, men den påverkas också starkt av den ekonomiska utvecklingen både här hemma och utomlands.

– Främst då på grund av den alltmer orättvisa fördelningen av det samlade produktionsresultatet. De fattiga, som har enorma behov att tillfredsställa, har allt mindre råd att köpa varor, medan de rika, som har alla sina behov redan tillfredsställda och mer till, har samlat på sig kapital, som inte sätts i arbete.

– LM Ericsson svarar för en tung del av sysselsättningen inom industrin i Blekinge. Det slår hårt i länet, när LME drar ned verksamheten.

– För att vända denna negativa utveckling vi har, måste nog staten gå in och lägga ut beställningar direkt till den svenska industrin.

– Vi måste snabbare få ett modernt telenät. Vi har behov av trygghetslarm för äldre och handikappade.

– Med ordentliga statliga stimulansåtgärder för kommuner och landsting kan vi ge dessa grupper en större trygghet även om de bor ensamma.

– SJ behöver en ordentlig upprustning på snart sagt alla områden. Det är skandal att behöva stå i kö flera timmar för att få en tågbiljett. Vagnmaterialet är uråldrigt liksom de flesta stationsbyggnader. Här behövs en satsning på åtskilliga miljarder kronor.

– Vi har på sina håll en stor bostadsbrist som måste rättas till.

– Det är självklart att detta kostar pengar, men

det gör det ju att låta människor gå sysslolösa också, förutom de personliga tragedier det innebär.

– Sådana beställningar skulle betyda mycket för sysselsättningen inom LM Ericsson. I valet mellan statliga beställningar och att betala ut arbetslöshetsunderstöd, borde man självklart välja det första alternativet.

– Våra stora industri-företag har byggt upp sin kapacitet och sitt kunnande under årens lopp till mycket stor del med just statliga beställningar. Företagen har då också kunnat visa upp i bruk varande anläggningar för den internationella marknaden.

– I stället håller problemet på att utveckla sig till en långsam strypning av hela den svenska industrin. Nej, det skulle behövas en offensiv satsning från både näringslivets och statsmakternas sida.

LMS marina enhet levererar säkerhets- och kommunikationssystem till fartyg av bland annat den här typen.

cernen. I vissa fall kommer man också att komplettera sortimentet med främmande produkter. Målet är att bygga upp kompetens för att kunna erbjuda marknaden säkerhets- och kommunikationssystem anpassade för specifika marina behov.

Under uppbyggnadstiden har LMS anlitat **Rune Sjöqvist** (LME/MI/FB) som konsult. Han medverkar nu vid utformningen av

ÖKAD SATSNING PÅ ERICSSON MARINE

Inom Ericssonkoncernen finns ett betydande antal produkter som kan avsättas inom den marina marknaden. Det här är en mycket expansiv marknad, som har stort intresse för LM Ericsson Telematerial AB (LMS), sedan flera år verksam inom det marina området.

Företagsledningen vid LMS har därför beslutat att samordna och förstärka marknadsföringen av marina produkter genom en resursuppbyggnad av den nuvarande marin försäljningen vid bolagets kontor i Göteborg.

I första hand kommer LMS att marknadsföra sina

egna produkter, bland annat brandlarm och telefonsystem för marint bruk. Många andra LME-produkter kommer också att ingå i programmet, bland annat från SRA Communications AB, Thorsman & Co AB och LM Ericssons MI-division.

På så sätt kommer LMS att fungera som marknadskanal för LMEs divisioner och dotterbolag inom kon-

enheten och hjälper också till med att rekrytera personal.

Ericsson Marine deltar med en stor monter på utställningen OFFSHORE EUROPE 81 i Aberdeen i Storbritanien 15-18 september. Här kommer man att göra en bred internationell satsning genom att ställa ut marina produkter från hela Ericssonkoncernen.

► - Inom Verkstadsklubbarnas Samorganisation LME har vi också uppvaktat olika statliga departement i det här ärendet, men inte fått några svar.

Som exempel på nationer som satsat på offensiva investeringar nämner Åke främst Finland - och självklart Japan. På sina håll kallas ju också numera invånarna i vårt östra grannland "Nordens japaner".

- Oroväckande för oss är vidare att LM Ericsson och annan svensk industri kan komma på efterkälken, när den internationella konjunkturen en gång svänger uppåt igen.

- Det har sannerligen

inte saknats initiativ från Blekinges sida att satsa friskt för att klara av sysselsättningen i länet. Att det går som det hittills har gjort beror nog till stor del på en viss nonchalans från andra myndigheters sida.

- Det är helt klart att LM Ericsson inte kommer att försvinna, men om den här utvecklingen får fortsätta blir Olofström kanske bara en länk i det pågående skeendet.

- **Marcus Wallenberg** var mycket blågul på sin tid och hade verkligen känsla för Sverige. Man kan ifrågasätta om dagens industriledare har samma känsla för

svensk industri, som han hade.

- Och framtiden? Ja, självklart måste vi alla vara med och skapa opinion. Även om det inte gäller just ditt jobb idag, så kan det gälla ditt jobb i morgon.

- Det är inte ett obehagligt öde som styr utvecklingen, utan det är människors vilja.

- Vad gäller sysselsättningen i Blekinge, så är jag vidare av den uppfattningen att storföretag skulle kunna göra inte obetydliga rationaliseringsvinster på att flytta ut även delar av administrationen från Stockholm till landsorten.

- Trots att det ekonomi-

ska läget är som det är, så saknas det inte kapital. Men investeringsviljan är hellre använder man då kapitalet för spekulationer och "bankverksamhet" av olika slag. Det är inget speciellt utmärkande för LM Ericsson utan gäller näringslivet i stort.

- Personligen tror jag att om vi i nuläget hade haft löntagarfonder, så hade de nog gett oss ett helt annat utgångsläge, tex i fallet Olofström.

- Löntagarfonder kan bli lika viktiga för svensk industri som Saltsjöbadsavtalet var en gång i tiden, spår Åke Andersson i Karlskrona.

Göran Hannerz

LME PATENTAVDELNING

Konsult- och serviceorgan för hela Ericssonkoncernen

607333/15

Ericssons Patentavdelning (Dip) med 20-talet medarbetare återfinns geografiskt elva trappor upp i L-huset hos LME vid Telefonplan. Dessutom finns kontaktmän på moderbolagets alla divisioner och hos de flesta svenska dotterbolagen. Utomlands arbetar avdelningen genom ombud i form av oberoende patentbyråer, vilka svarar för kontakterna med patentverken i respektive land.

– Vi är ett konsult- och serviceorgan för hela koncernen och står till tjänst med råd, anvisningar och hjälp i alla frågor som rör patent, varumärken, mönster och copyright, säger Bengt Gamstorp, chef för avdelningen och författare av den här artikeln.

Ericssonkoncernen investerade förra året cirka en miljard kronor i forskning och utveckling, pengar som till största delen användes för att arbeta inom nya teknikområden, utveckla nya produkter, material och nya tillverkningsmetoder.

Nya produkter kräver i sin tur marknadsinvesteringar som många gånger, speciellt när det gäller privatmarknaden, uppgår till mycket stora belopp.

Det är självklart att koncernen på alla sätt vill skydda resultaten av så omfattande ansträngningar, resultat som många gånger beror på enskilda medarbetares initiativ och skaparförmåga. Utomstående ska inte kunna utnyttja våra uppfinningar, imitera våra formgivningar eller använda våra varumärken och våra datorprogram utan medgivande.

Man kan skaffa sig skydd mot detta genom att använda den immaterialrättsliga lagstiftningen, som är ett gemensamt namn för de olika lagar som behandlar patent, varumärken, mönster och copyright (upphovsrätt).

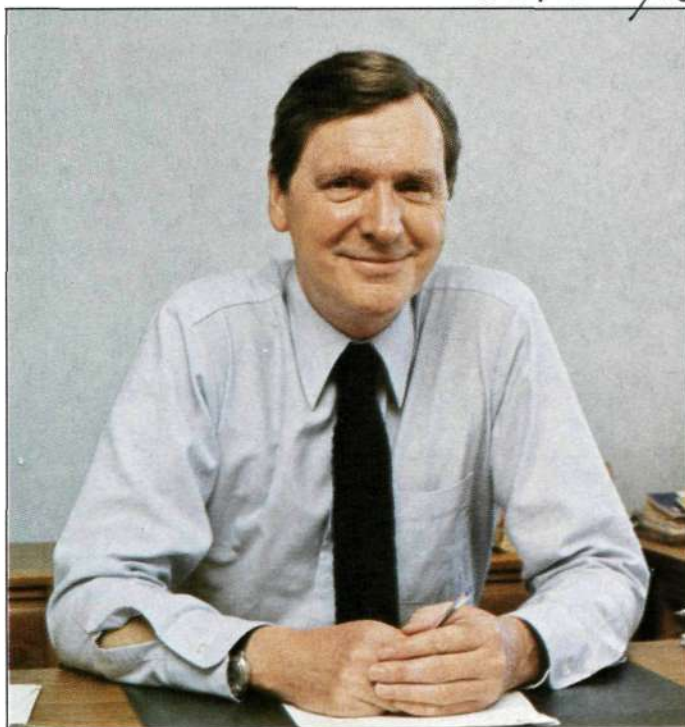
Patentavdelningen arbetar med sådana frågor både för moderbolagets och dotterbolagens räkning. Men innan jag går in på målsättningen och arbetsformerna ska vi först se på hur immaterialrätten fungerar och vilket skydd den kan ge.

Patent, varumärken och mönster är nationella företeelser och man måste därför skaffa sig skydd i varje särskilt land. Det finns med andra ord ingenting som kallas världspatent, även om man ibland ser ordet i massmedia.

För att få patent, varumärkes- eller mönsterskydd måste man ansöka om detta. Sådana ansökningar måste lämnas i varje land, där man vill ha sitt skydd.

Varje land har med några undantag sin egen patentlag, sin egen varumärkeslag och sin egen mönsterskyddslag. Förutsättningarna är därför olika från land till land och ansökningarna måste anpassas till detta.

Koncernen arbetar i ett 100-tal länder och ansökningsproblemen skulle därför vara enorma om det inte

Bengt Gamstorp är chef för LM Ericssons patentavdelning.

fanns internationella överenskommelser, som delvis överbryggar dessa svårigheter.

Upphovsrättsligt skydd (copyright) får man däremot utan ansökningar. Visserligen har varje land sin egen copyrightlagstiftning, men också här finns internationella överenskommelser för att överbrygga svårigheterna.

De internationella överenskommelserna finns i form av konventioner till vilka praktiskt taget alla länder är anslutna. Undantag är bara vissa länder i Sydamerika och en del av utvecklingsländerna.

Konventionerna innebär att varje land förbinder sig att i sin egen lagstiftning införa vissa gemensamma bestämmelser och att vidare

inte gynna de egna medborgarna på bekostnad av utlänningar från andra konventionsländer.

Vilka är nu villkoren för att få skydd och vilket skydd får man?

Här skiljer sig patent, varumärken, mönster och copyright åt. Vi måste därför ta varje begrepp för sig.

Patent kan man få om man gjort en uppfinning och om uppfinningen uppfyller patentlagens villkor. Patentet gäller maximalt i 20 år i de flesta länder.

Patentet ger patenthavaren ensamrätt till uppfinningen, som gör att han kan förbjuda andra att tillverka, marknadsföra och sälja samt att för yrkesmässigt bruk använda eller inneha en produkt som utnyttjar uppfinningen. ▶

► Görs detta utan patenthavarens tillstånd kallas det patentintrång och leder till tråkiga konsekvenser för vederbörande. Han döms då till skadestånd och i svårare fall kan han också få böta. Han måste självklart också sluta med patentintrånget.

Vad är det då för villkor som måste vara uppfyllda för att få patent?

Det första är att uppfinningen ska vara ny. Nyhet är ett relativt begrepp. I patentsammanhang innebär det att uppfinningen innan patentansökan lämnas inte någonstans i världen får finnas beskriven, omtalad eller använd så att den kan betraktas som allmänt tillgänglig.

Ett säkert sätt att förstöra möjligheterna till patent är därför att innan ansökan är inlämnad beskriva uppfinningen i allmänt tillgängliga tidskrifter (t ex Ericsson Review), att hålla föredrag om uppfinningen vid konferenser eller symposier, att göra den till föremål för en akademisk avhandling, att beskriva den för eventuella kunder, att leverera utrustningar där uppfinningen framgår eller att lämna över sådana utrustningar till utomstående för utprovning.

De två sistnämnda åtgärderna kan många gånger vara svåra att undvika, men det finns här sätt att komma runt svårigheterna. Patentavdelningen kan ge råd och anvisningar om hur detta går till.

Får man då inte alls tala om sin uppfinning, och hur gör man med arbetskamraterna?

Jo, det går bra så länge man håller sig till sådana till vilka man har vad patentlagen kallar "ett särskilt förhållande". Dit hör dock inte t ex hustru och barn! Det är att rekommendera att man talar med patentavdelningen, om man känner sig osäker.

När patentansökan väl är inlämnad försvinner alla dessa restriktioner.

Det andra villkoret innebär, att uppfinningen måste ha vad man kallar teknisk effekt. I praktiken innebär

detta, att man måste kunna beskriva anordningen eller processen där uppfinningen används. Detta för att göra det troligt, att den verkligen fungerar.

Det tredje villkoret är att uppfinningen måste ha vad man kallar tillräcklig uppfinningshöjd. Detta innebär att uppfinningen inte får anses ligga nära till hands för en fackman inom området.

Det sista villkoret är förstås i hög grad subjektivt och patentavdelningen måste här tillsammans med uppfinnaren många gånger arbeta hårt för att övertyga patentverken.

Klarar man de här tre villkoren får man sitt patent.

Det finns vissa andra villkor som också måste uppfyllas, men de saknar i allmänhet betydelse i Ericssonkoncernens fall.

Av den här sammanfattningen framgår också vad man inte kan få patent på. Enbart idéer går t ex inte alls. De måste först utvecklas fram till någonting som fungerar. Nya naturlagar går inte eftersom det handlar om en upptäckt som redan finns. Matematiska formler eller algoritmer kan inte heller patenteras.

Ett särskilt kapitel utgör datorprogram, som numera är en väsentlig del av koncernens utvecklingsverksamhet.

Många länders patentlagar, även de svenska, innehåller en bestämmelse där datorprogram anges som icke patenterbara. Detta gäller dock endast datorprogrammen som sådana, dvs det går inte att patentera en programbeskrivning eller liknande. Här kan man i stället få patent på den utrustning eller process där datorprogrammet ingår som en del. På så sätt får vi skydd för datorprogrammet i den avsedda användningen.

Här bör man konsultera patentavdelningen, som i vissa fall kan anvisa utvägar, även om uppfinnaren själv inte kan se några möjligheter.

Hur går man tillväga, när man tror att man

gjort en patenterbar uppfinning?

Det första man bör göra är att tala med sin närmaste chef för att få besked om företaget anser det motiverat att satsa på en patentansökan.

Är det fallet vänder man sig sedan till patentavdelningen, som gör en bedömning om uppfinningen är patenterbar. Patentavdelningen upprättar sedan ett förslag till en patentansökan, som diskuteras med uppfinnaren. När båda parter är nöjda lämnas sedan ansökan till patentverket.

Gäller det en uppfinning, där företaget bedömer att ansökningar också ska göras utomlands, så har man genom prioritetsbestämmelserna i de internationella konventionerna rätt att räkna den svenska inlämningsdagen som inlämningsdag även utomlands. Villkoret är dock att utlandsansökningarna lämnas senast 12 månader efter den svenska ansökan. Detta betyder i praktiken att andra under 12-månadersperioden inte utomlands kan söka patent på samma eller liknande uppfinning.

Med hänsyn till arbetet med de utländska patentansökningarna måste patentavdelningen senast 8 månader efter att den svenska ansökan inlämnats få uppgift om i vilka länder ansökningar ska lämnas in.

Varumärken

Varumärken använder vi dels för att skilja våra varor från andra företags och dels för att tala om att varan kommer från Ericssonkoncernen. Typiska exempel är ERICALL, ERITEX, DIALOG osv.

Det ligger i sakens natur, att vi är angelägna om att våra varumärken verkligen skiljer sig från andra företags, så att inga förväxlingar äger rum.

Är ett varumärke tillräckligt särpräglat kan man efter ansökan få varumärket registrerat hos patentverken i de olika länderna.

Registreringen ger skydd mot att andra använder va-

rummärken som är förväxlingsbara med ens eget. Sker detta kan vederbörande dömas till skadestånd eller i svårare fall till böter. Han måste naturligtvis också sluta att använda varumärket i fråga.

Ett varumärke måste till skillnad från en uppfinning inte vara nytt för att man ska kunna få en registrering. Tvärtom, innebär en användning av varumärket under en längre tid, att man i vissa fall får större möjligheter att få en registreringsansökan godkänd, genom att varumärket då anses vara vad man kallar inarbetat. I vissa länder, speciellt USA, går man till och med så långt att en användning av varumärket är ett villkor för registrering.

Varumärket måste användas för att man ska få behålla sin registrering. Användningskravet är mer eller mindre uttalat i olika länder. Också här är USA speciellt genom att uppehåll under längre tid än 2 år inte tillåts.

Varumärken måste användas på rätt sätt för att inte förlora sin särskiljande förmåga. Det är absolut förbjudet att i text tala om t ex "dialoger". Märket måste alltid skrivas med stora bokstäver och utan någon som helst böjningsform, alltså DIALOG.

En varumärkesansökan i Sverige är på samma sätt som en patentansökan prioriteringsgrundande, när det gäller ansökningar utomlands. Under förutsättning att de utländska ansökningarna lämnas senast 6 månader efter den svenska inlämningsdagen räknas denna också som inlämningsdag utomlands. Detta ger bl a skydd mot "varumärkespirater" som förhindras att registrera våra varumärken i eget namn för att sedan mot betalning överlåta sin rätt.

Det är därför viktigt att patentavdelningen senast 3 månader efter att den svenska ansökan inlämnats får besked om i vilka länder motsvarande ansökan ska göras.

Har man väl fått en re-

gistrering gäller den vanligtvis i 10 år och kan förlängas ett obegränsat antal gånger.

Mönster

Mönsterskydd används främst för att skydda den yttre utformningen av produkterna. En typisk tillämpning är mönsterskydd av våra telefonapparater.

Mönsterskydd är i de flesta fall den enda möjligheten att skydda sig mot direkt kopiering, som annars – förvånansvärt nog – är tillåtet i de flesta länder, inklusive Sverige.

Mönsterregistrering får man efter ansökan och om villkoren i mönsterskyddslagen är uppfyllda.

Registreringen ger en ensamrätt, som kan användas för att förbjuda andra att använda samma eller liknande mönster.

Gör någon detta utan tillstånd kan han dömas till skadestånd eller i svårare fall till böter. Han måste givetvis också sluta att använda mönstret.

Det första villkoret för att få en registrering är att mönstret, på samma sätt som gäller för patent, måste vara nytt. Det får följaktligen inte någonstans i världen finnas beskrivet eller ha använts så det är allmänt tillgängligt.

Ett säkert sätt att förstöra möjligheterna till en mönsterregistrering är därför att beskriva mönstret i tidskrifter (exempel: LMS-tävlingen om nya apparater i KONTAKTENS sommarnummer), att visa det på utställningar, för eventuella kunder etc. Reglerna är i stort sett identiska med vad som gäller för patent.

Det andra villkoret är att mönstret ska vara särpräglad, något som i våra fall i allmänhet är lätt att uppfylla.

Mönsterregistreringen gäller i de flesta länder i maximalt ungefär 15 år.

På samma sätt som för patent och varumärken finns här en prioritetsregel. Man har 6 månader på sig att söka i utlandet för att få räkna den svenska inlämningsdagen som inlämnings-

dag också i utlandet, och får på så sätt skydd under 6 månader mot liknande ansökningar utomlands.

Patentavdelningen måste därför få besked om behovet av utländska ansökningar senast 3 månader efter det att den svenska ansökan har inlämnats.

Copyright

Copyright, eller upphovsrätt, gäller skydd för litterära och konstnärliga verk. Det kan tyckas att koncernen knappast berörs av detta, men i praktiken omfattas här också tillverkningsritningar och datorprogram.

Skyddet innebär att den som har upphovsrätten kan hindra andra att yrkesmässigt kopiera och sprida vederbörandes verk.

Skyddet har betydelse för oss genom den numera mycket omfattande utvecklingen av datorprogram. Ett datorprogram anses bli kopierat, när man matar in det i datorns programminne. Copyrightlagstiftningen kan därför användas för att hindra användningen av programmen.

Copyrightskyddet fås utan ansökan och gäller under vissa betingelser i praktiskt taget samtliga länder. Skyddstiden för datorprogram är oklar, men uppgår till minst 10 år.

Arbetsuppgifter och arbetssätt

Patentavdelningen har flera olika arbetsområden.

Vi ska för det första arbeta med de olika skyddsformerna så att koncernens olika produkter får det skydd som den ansvariga sakinstanten vill ha och som i övrigt är motiverat.

Samarbetet med sakinstanterna sker sedan något år tillbaka vad gäller patent och mönster genom en uppsökande verksamhet. Patentavdelningen placerar under en begränsad tid personal hos sakinstanten för att undersöka möjligheterna att patentera och mönsterskydda resultaten av de olika utvecklingsprogrammen.

Erfarenheten visar nämligen att konstruktörerna ofta

Ny symbol för LM Ericsson

En ny symbol eller logotype för LM Ericsson kommer gradvis att införas från årsskiftet. Med en enhetlig logotype för hela Ericssonkoncernen skapas en bättre grund för vår marknadsföring över hela världen. Målsättningen är att moderbolaget ska ha genomfört bytet av symbol inom fyra år, under det att dotterbolag och övriga får kortare tid på sig.

ERICSSON

Nuvarande logotype (t v) infördes 1939 och får i princip inte användas efter den 1 januari nästa år. Den nya symbolen (t h) består av ordet ERICSSON och ett grafiskt utformat E. Några varianter kommer inte att tillåtas.

Den nya logotypen ingår i ett omfattande program för koncernens grafiska profil. En handbok med regler och anvisningar om hur man ska använda logotype, företagsfärger och annan design på brevpapper, blanketter, visitkort, produkter, fordon, arbetskläder, skyltar etc utkommer under oktober.

Vår nya logotype har utarbetats av konsultföretaget Allied International Designers Ltd i England, vars arbete letts av en styrgrupp bestående av Lars Edmark (LME/FD), Nils Tengberg (LME/DB), Bengt Gamstorp (LME/DIP), Sven Lönnström (LME/DfF), Anders Åberg (LME/OC) samt G O Douglas (LME/RC).

Reklamchef Douglas, ansvarig för arbetet med koncernens grafiska profil, säger så här:

– För att arbetet med symbolbytet ska gå så smidigt som möjligt behöver vi nu hjälp av alla inom moderbolaget, som medverkar i varje slags beslut som rör anbringandet av logotypen på olika föremål. Det är vidare viktigt, att alla blir medvetna om förändringen och tar hänsyn till den, när man fastställer föremåls utseende och upplagors eller seriers storlek.

– Där logotypen är särskilt framträdande måste symboländringen göras så snabbt som möjligt, säger Douglas vidare. Det gäller t ex brevpapper, visitkort, neonskyltar på våra anläggningar, produkter som når ut till slutkonsumenter och alla reklamåtgärder. Inom andra områden däremot måste man skynda lite långsammare så att ändringskostnaderna inte blir alltför våldsamma. Här gäller det att passa på i samband med andra större förändringar, t ex av ett formverktyg eller vid en större reparation.

inte inser att deras arbetsresultat kan skyddas. Ibland drar de sig också för det arbete som måste göras för att få fram underlag för en ansökan.

I samband med den uppsökande verksamheten har vi därför också infört ett förenklat förfarande, som minskar belastningen på uppfinnaren. Detta är en del av försöken att ge våra många uppfinnare så bra service som möjligt.

Vi har idag i vårt uppfinnarregister mellan 500 och 600 uppfinnare aktiva inom koncernen. De är en av våra viktigaste tillgångar och det är angeläget att patentav-

delningen på alla sätt försöker underlätta deras arbete.

I första hand är det nyhetsvärdet av uppfinningen som undersöks. Detta görs bla i de patentdatabaser som moderbolaget har tillgängliga och som innehåller uppgifter om alla patent och patentansökningar som gjorts de senaste ca 10 åren i de större industriländerna.

Klarar uppfinningen nyhetsgranskningen börjar vi sedan arbeta med patentansökan. Här gör patentavdelningen grovjobbet, men det är nödvändigt med ett nära samarbete med uppfinnaren för att få en bra patentansökan. *Forts på sidan 15.*

SILVERPLAKETTÖRER

Sista veckan i juni mottog Karl Nilsson vid SRA Communications AB i Kista, silverplakett för 45 år inom koncernen. Alla åren har han arbetat hos SRA. KONTAKTEN fick en pratstund med Karl på hans första dag som pensionär.

– Jo, som femtonåring började jag år 1931 säsongarbeta vid SRAs radiotillverkning. Det var dåliga tider och inför varje säsong – som sträckte sig från midssommar till jul – var kön av arbetssökande lång.

– Än idag undrar jag hur de som var ensamstående i Stockholm klarade sig under vinterhalvåret. På somrarna bodde många i tält för att spara in hyran för ett inackorderingsrum, berättar Karl, som själv är urstockholmare, född som han är på Söders höjder.

Efter två säsonger fick Karl fast arbete vid SRAs pupintillverkning, där det var ruschigt året om. År 1941 flyttade han till experimentverkstaden som han sju år senare lämnade för jobb utanför koncernen.

– Jag var tvungen att byta arbete för att ekonomiskt klara mig och min familj eftersom SRAs löner släpade efter på den tiden.

En dag – fem år senare – skulle han ringa på ett SRA-jobb för en kamrats räkning. Men övertalades istället att själv komma tillbaka! Och har sedan dess varit företaget trogen.

– Att jag har stannat så länge på samma plats beror på arbetskamraterna och arbetsmiljön, berömmar Karl som nu kan se fram emot en välförtjänt tillvaro som pensionär. Med barn och barnbarn. Vid sommarstugan i skärgården. Vid de musikalska sammankomsterna med grannarna och fd SRA-arna, som behärskar piano och fiol. Karl själv spelar gitarr och luta. Medan hans hustru sjunger.

– Ja, jag har en tryggad sysselsättning för framtiden, avslutar han skämtsamt.

Förutom Karl Nilsson firade tre Ericsson-anställda silver under maj–juni (se foto). Samtliga är från moderbolaget och anställdes 1936.

Så här såg det ut när Karl Nilsson mottog silverplakette och aktierna av SRAs VD Åke Lundqvist i företagets direktionsmatsal. I bakgrunden från vänster arbetskamraterna Hans Öhlund och Gunnar Nilsson samt fabrikschefen Bernt Holst.

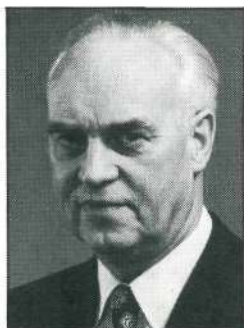
Arne Larsson (Vt 17) och Gustav Jansson (Vt 25) är nya silverplakettörer vid LME/HF. VC Björn Lundgren var utdelare.

Silverplakettören vid LMEs Katrineholmsfabrik Sven Jönsson (VyC) tillsammans med fabrikschefen Swen Nilsson.

IN MEMORIAM

FINN LOELL

Tidigare administrerande direktör för Dansk Signal Industri A/S (DSI) **Finn Loell** afgik ved døden den 3 maj 1981, 67 år gammal.

Finn Loell var en af pione-

terne indenfor signalteknikken og har som sådan deltaget i DSIs udvikling fra en håndværkspræget industri frem til en moderne industrivirksomhed, der indtager en betydende position som leverandør af sikrings- og signalsystemer til regulering af jernbane- og gadetrafik.

Finn Loell beklædte en række tillidsposter. Han var stadig tilknyttet DSI A/S som medlem af selskabets bestyrelse. Endvidere var Finn Loell medlem af bestyrelsen for LM Ericsson, Danmark, I. Bager & Co. A/S, Brdr B & E Hansen A/S samt Foreningen af Smede- og Maskinvirksomheder i København.

Fra Ericssonkoncernen

modtog han guldmedaljen for lang og fortjenstfuld indsats, ligesom han var ridder af 1 klasse af den kongelige svenske orden Nordstjernen.

A Wiuff, VD i DSI

ARNE SPÅNGBERG

Chefen för LM Ericssons mönsterkortfabrik i Norr-

köping, **Arne Spångberg**, har omkommit vid en trafikolycka. Han var född i Stockholm 1922.

Några år efter examen vid Stockholms Tekniska Institut (STI) började han 1945 som konstruktör vid LMEs Telefonstationsavdelning. Han övergick därefter till Avdelningen för stationsteknik, där han 1951 blev 1:e konstruktör.

Åren 1955–61 var Arne Spångberg utlånad till North Electric Company i USA och åren 1963–75 var han produktionschef vid LM Ericsson (EPA) i Australien. För sex år sedan utsågs han så till chef för Ingelsta Mönsterkortfabrik (IKC).

SKOJ på HOJ

Som många andra enheter inom Ericsson-koncernen har RIFA i Kista norr om Stockholm en mycket aktiv idrottsförening. Och den i särklass livaktigaste sektionen är "Cykelsektionen för friskvård".

Det skriver och berättar **Folke Ljungberg**, själv RIFA-anställd sedan många år tillbaka. Ledare för cykelsektionen är en verklig eldsjäl.

Arne Södergren heter han och tävlade för anrika cykelklubben Fredrikshof i sin ungdom. Rödhårig och energisk till tusen har han lagt ned ett jättejobb för att få igång bl a cykelutflykter.

Personalchefen **Thomas Lindström** och företagsläkaren **Orvar Rundqvist** har han fått att tända till ordentligt på detta, meddelar Folke Ljungberg.

Egen tidning

I julas gjorde Arne Södergren en tidning, "Skj på hoj". Och inte nog med det han textade för hand ner hela skriften!

Tidningen har gått ut till alla på RIFA i Kista – dvs upp mot 900 personer. Dessutom till fabrikena i Gränna, Kalmar, Frankrike, Australien och försäljningsavdelningen i Västtyskland.

Och vad den tidningen inte innehåller om cyklar och cyklister är inte värt att veta. Där finns allt som en motionscyklist behöver känna till plus mycket, mycket annat.

Bl a cykelns historia, tips om cykelköp, internationellt cykellexikon, korsord, tre cykelkartor över Järvafältet

och cykelsektionens program för hela 1981.

Tretton turer

För i år har Arne "Pedalen" Södergren planerat in 13 cykelturer under vardagskvällar och lördagar och söndagar. Kvällsturerna är på 1–3 mil, medan lördags- och söndagsturerna är hela 7 mil.

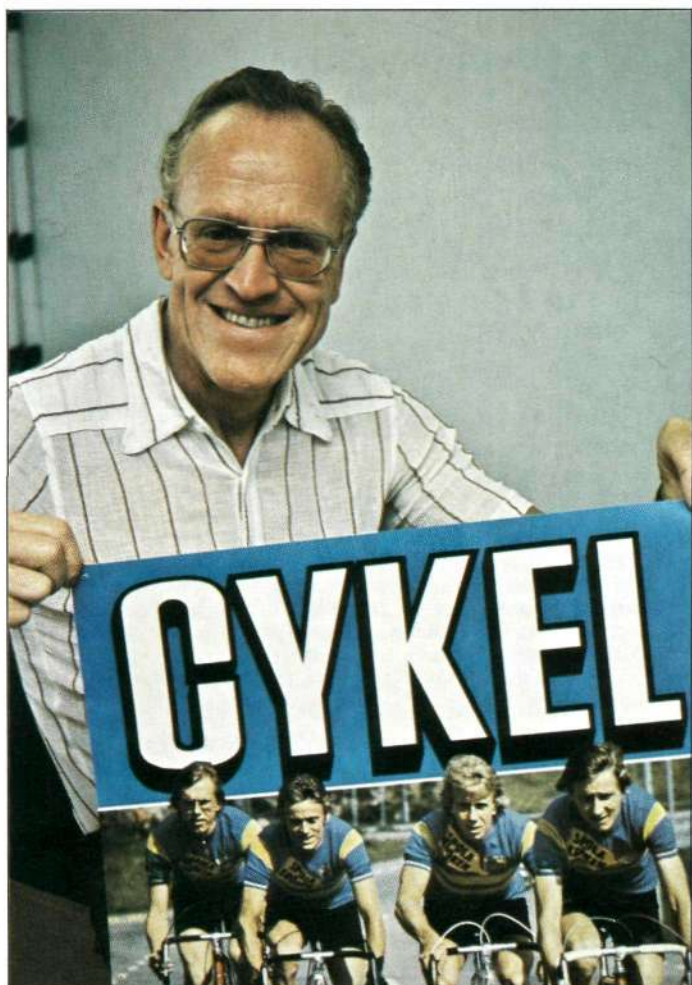
För att ytterligare stimulera till deltagande i turerna har man en liten informell tävling med poängsystem och diplom. En vardagstur ger 3 poäng, en lördags- och söndagstur 5 pinnar.

I tidningen uttalar sig också de i idrottsammanhang kända läkarna **Sten-Otto Liljedahl** och **Per-Olov Åstrand**. Båda är synnerligen positiva när det gäller att motionera på cykel.

"Cykelsektionen för friskvård" är nu inne på sitt tredje verksamhetsår. Och intresset för det hela bara ökar och ökar.

Själv är Arne Södergren fortfarande aktiv inom cykelsporten, bl a som ungdomsledare och tävlingsfunktionär. Ränderna går aldrig ur, som man brukar säga.

– Det hela började 1979, då idrottsklubben här frågade mej om jag kunde dra igång något med cykel. Och visst kunde jag det, berättar Arne.

Så här ser han ut! Arne Södergren, entusiastisk ledare för cykelmotion på Rifa i Kista. Foto: Karl-Evert Eklund, LME.

Sv.V. 607334/3

– På varje utflykt brukar det komma mellan 20 och 25 rifaiter, hälften tjejer, hälften killar. Den första juni i år hade vi en tur upp till Säby gård någon mil norr om RIFA och då deltog också VD **Stig Larsson**.

Ofta har de cyklande en följebil med sig i vilken man har förning och kan pyssla om eventuella skavanker.

Arne Söderberg har jobbat på RIFA i 13 år och sysslar med prissättning på försäljningsavdelningens orderavdelning.

Naturligtvis cyklar han till och från jobbet varje dag så länge vädret tillåter. Vid sidan av de resorna hade han fram till industrisemesterns början i år avverkat 200 träningsmil på hoj sedan i april.

– Min förhoppning är att vad det lider få med fler chefer på cykelturerna nu när VD visat vägen, säger Arne.

Deltagarrekordet för en enda tur ligger på 28 personer. Arnes hjälprea under arrangemangen är **Lars Öberg** som bl a svarar för kaffekokningen och mycket annat.

Cykel KCM-gren?

Idrottsklubbens ordförande **Ulf Bruhn** öser stort beröm över den entusiastiske cykelledaren.

– Men både vi och Arne får också utomordentligt stöd från VD Stig Larsson och personalchef Thomas Lindström.

– Vi på RIFA kommer för övrigt att lägga fram en motion om att cykel ska tas upp på KCM-programmet, fortsätter Ulf Bruhn.

Slutligen vill Arne Södergren också hälsa och tacka personalen på bensinstationen vid LME/HF där spänniga rifaiter köpt in sina cyklar på sistone.

Göran Hannerz

Mölndal och Stockholm bäst i skogsluffarnas mästerskap

Jättefina arrangemang och fler deltagare än väntat blev det när Kabeldon i Alingsås svarade för världskapet i årets koncernmästerskap i orientering veckoslutet 13-14 juni. Av de åtta titlarna som stod på spel vann LME/HF 4, LME/Mölndal 2, medan ELLEMTEL och Datasaab knep var sin seger.

Tävlingarna gick i Hjortmarka, ett område strax nordost om Alingsås, med tävlingscentrum förlagt till orienteringsklubben Skogshjortarnas trevliga friluftsgård. Den klubben hade också lagt banorna och ställde upp med funktionärer under KCM-tävlingarna.

De individuella tävlingarna på lördagen hölls i soligt sommarväder under perfekta förhållanden. 103 deltagare kom till start.

I klass H 21 gick det bra värre för Mölndal, som fick in tre löpare bland de fem främsta. Vann gjorde Björn Jägerström, Mölndal, med 54.56 min före Stefan Bergström från Rifa/Kista, 56.57. Trea blev Hans Olsson, Mölndal, 57.28.

Den hårdaste slutstriden kom i klass H 35 där tre löpare in i det sista kämpade om segern. Det slutade med dubbelt ELLEMTEL i toppen genom Lars Erik Hallenfur, 59.17, före Börje Pahlén, 59.23. Bronsman blev Göran Persson från LME/Söderhamn med 59.59 min.

Dubbelseger blev det för LME/HF i klass H 43. Ingmar Andersson blev koncernmästare med 46.26 och tvåa kom klubbkompisen Anton Mattsson på 49.26. Trea med god marginal var Sven Olof Ljunggren från LME/Visby på 52.46.

Arne Östberg, LME/HF, segrade i klass H 50 med tiden 48.04 min. Här gick silvermedaljen till LME/Karlskrona genom Sven Svensson på 50.01 medan Tore Karlqvist, LME/Visby, blev trea på 53.58.

Ytterligare en individuell vinst blev det för LME/HF i klass H 56 där Arnold Johansson vann på 50.49 min. Han följdes närmast av Rune Löfdahl, LME/Bollmora, 52.47 och Bertil Noro, LME/HF, med 53.59 min.

Mästerskapets mest överlägsna vinnare blev Birgitta Billstam från Datasaab i Järfälla i damklassen. Hon vann på 47.14 min. Inger Johannesson från ELLEMTEL kom på andra plats med 63.18 och Britt-Marie Ljunggren, LME/Visby, på tredje med 65.16 min.

Efter lördagens tävlingar hade arrangörerna ordnat en visning för orienterarna av Kabeldons fabrik och laboratorium.

Prisutdelningen senare på kvällen sköttes av ordföranden i Kabeldons IF, Leif Hedman och han assisterades av Birgitta de Verdier och kassören Rolf Johansson. Den sistnämnde var för övrigt redan med för 25 år sedan då Kabeldons IF bildades.

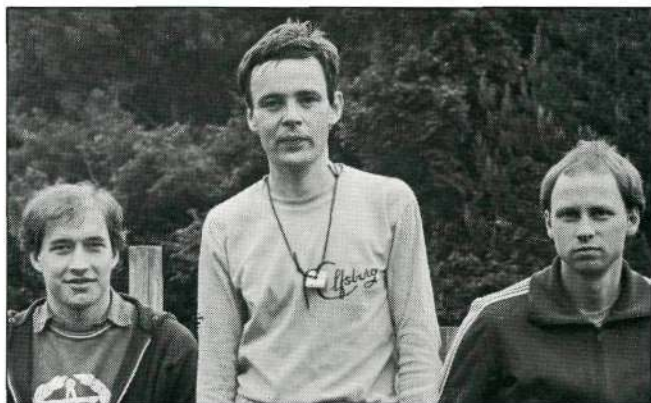
I söndagens budkavle (orienterarnas stafett) demonstrerade Mölndal ånyo sin skicklighet och segrade överlägset i klass 1. De tre som grejade mästartiteln var Hans Olsson, Mats Jansson och Björn Jägerström. Vinnartiden blev 135.15 min. På andra plats kom ELLEMTEL med 154.11 och på tredje LME/HF lag 2 med 159.23 min.

Budkavlen i klass 2 blev en betydligt mer rafflande tillställning i toppen. LME/HF lag 1 med trion Sören Björkman, Arne Östberg och Ingmar Andersson gick nästan prick hela tiden och segrade på 132.20 min före Mölndal med 138.35 och Karlskrona med 139.57 min. Här ledde Bollmora efter första sträckan men försvann sedan från tätstriden.

I budkavlen ställde 26 lag upp till start. De två segrande lagen fick förutom sedvanliga diplom och plaketter även var sin "nola", en potatis i mäsning. "Nola" är det dialektala ordet för potatis här nere och en speciell souvenir från Alingsås.

Efter tävlingarna var det många av deltagarna, som hoppades att Kabeldon skulle åta sig nästa KCM också. Ett vackert betyg åt de duktiga arrangörerna.

Text: Leif Hedman, Kabeldon. Foto: Rolf Johansson, Kabeldon.

LME/Mölndal vann budkavlen klass 1. Fr v Mats Jansson, Björn Jägerström och Hans Olsson. Björn erövrade också en individuell KCM-titel.

Klass H 21, banlängd 7,7 km:

1) Björn Jägerström, LME/Mölndal, 54.56 (koncernmästare), 2) Stefan Bergström, Rifa/Kista, 56.57, 3) Hans Olsson, LME/Mölndal, 57.28, 4) Jan Andersson, Rifa/Kista, 58.19, 5) Mats Jansson, LME/Mölndal, 61.40.

Klass H 35, banlängd 7,2 km:

1) Lars-Erik Hallenfur, ELLEMTEL, 59.17 (koncernmästare), 2) Börje Pahlén, ELLEMTEL, 59.23, 3) Göran Persson, LME/Söderhamn, 59.59, 4) Åke Samuelsson, LME/HF, 60.23, 5) Åke Persson, LME/Mölndal, 64.49.

Klass H 43, banlängd 5,6 km:

1) Ingmar Andersson, LME/HF, 46.26 (koncernmästare), 2) Anton Mattsson, LME/HF, 49.26, 3) Sven Olof Ljunggren, LME/Visby, 52.46, 4) Sture Andersson, LME/Mölndal, 53.45, 5) Nils-Erik Agneus, LME/Karlskrona, 54.21.

Klass H 50, banlängd 5,2 km:

1) Arne Östberg, LME/HF, 48.04 (koncernmästare), 2) Sven Svensson, LME/Karlskrona, 50.01, 3) Tore Karlqvist, LME/Visby, 53.58, 4) Sören Björkman, LME/HF, 59.48, 5) Lars Flodman, LME/Katrineholm, 60.23.

Klass H 56, banlängd 4,5 km:

1) Arnold Johansson, LME/HF, 50.49 (koncernmästare), 2) Rune Löfdahl, LME/Bollmora, 52.47, 3) Bertil Noro, LME/HF, 53.59, 4) Alf Julin, LME/HF, 56.27, 5) Erik Nyman, LME/Söderhamn, 57.30.

Damklassen, banlängd 3,4 km:

1) Birgitta Billstam, Datasaab/Järfälla, 47.14 (koncernmästare), 2) Inger Johannesson, ELLEMTEL, 63.18, 3) Britt-Marie Ljunggren, LME/Visby, 65.16, 4) Inga-Greta Södergren, LME/Visby, 69.55, 5) Angela Norén, Datasaab/Järfälla, 102.44.

Budkavle, klass 1:

1) LME/Mölndal lag 1 (Hans Olsson, Mats Jansson, Björn Jägerström), 135.15 (koncernmästare), 2) ELLEMTEL (Börje Pahlén, Lars-Erik Hallenfur, Per Jännebring), 154.11, 3) LME/HF lag 2 (Jan Andersson, Åke Samuelsson, Anton Mattsson), 159.23, 4) Rifa/Kista, 175.25.

Budkavle, klass 2:

1) LME/HF lag 1 (Sören Björkman, Arne Östberg, Ingmar Andersson), 132.20 (koncernmästare), 2) LME/Mölndal (Sture Andersson, Torsten Fredriksson, Bertil Andreasson), 138.35, 3) LME/Karlskrona (Nils-Erik Agneus, Sven Svensson, Johan Agneus), 139.57, 4) LME/Visby lag 1, 143.30, 5) LME/Bollmora, 168.35.

LME/HF knep guld i budkavle klass 2. Fr v Sören Björkman, Ingemar Andersson och Arne Östberg. Ingemar och Arne vann även individuellt sina respektive klasser.

LME-TRIUMF I KORPSKYTTE

LM Ericsson hemförde sin 14:e lagseger i Stockholms Korporationskjutning den 17 maj på Löftsta skjutbana och befäste därmed sin ställning som en av Stockholms och landets bästa skyttekorporationer. Nästan lika bra genom tiderna är Stockholmspolisen med sina 12 segrar. Årets skjutning samlade över 800 deltagare. Arrangör var fjolårsettan, Statsbyggnadskontoret.

I LMEs 9-mannalag inick inte mindre än fem skyttar ur klass 1. De nio samlade totalt ihop 834 poäng, sex poäng mer än tvåan Vattenfall. Televerket, som alltid ligger högt uppe – man kom t ex före LME i fjol – blev trea. Pålitliga Polisen fick endast 810 poäng och hamnade först på sjätte plats.

Lagtävlingen var oviss och spännande ända in i det sista. När två skjutlag återstod ledde Vattenfall på 821 poäng före Televerket på 820 och Posten på 815. LME hade 812 poäng, men hoppades på fler genom de sista å skjutlagens duktiga skyttar.

LMEs näst sista lag tog 10 poäng och nådde därmed 822 poäng. Det betydde en andra plats efter Vattenfall, som nu låg sex poäng före.

Vattenfall hade tydligen spillt allt sitt krut inför sista omgången och blev kvar på sina 828 poäng. LME ökade däremot med tolv poäng till totalt 834.

Segern innebär, att LME nästa år arrangerar tävlingen.

I A-gruppen ingick dotterbolaget SRA. De sköt inte bra; det var snudd på nedflyttning till B-gruppen.

Sieverts Kabelverk gladdes däremot i C-gruppen, vilken man vann på 438 poäng. Och kliver därmed upp ett pinnhål. Det betyder nio skyttar i laget nästa år i stället för

fem, lagstorlek i den lägre gruppen.

Bästa individuella placering bland LMEs 37 skyttar svarade **Lena Wegdal** (i midsomras blev hon fru **Frånberg**) för. Med 92 poäng blev hon tvåa i klass 2 med över hundra deltagare. Samma placering som Lena fick **Stig Tylebo** i veteran-klassen.

– Det har gått bättre och bättre, och jag ligger nog runt tävlingsresultatet, säger 22-åriga Lena Frånberg efter sin finfina insats i årets korpskytte i Stockholm. I två serier om fem skott fick hon ihop 92 poäng av 100 – en poäng från vinnaren i klass 2.

Sekreteraren vid LME i Sättra har bara skjutit i två och ett halvt år. Först inomhus på kort håll med salongsgevär. Sedan utomhus med mauser och med ett "riktigt" gevär i sin hand blev Lena skyttebiten...

Vid ett KCM för två år sedan träffade hon sin man, **Cornel Frånberg**, också han LM-are och aktiv skytt. Lena fastnade på allvar, och det blev skytte för hela slanten.

– Det bästa med skytte är att man får vara ute och att det är en året-runt-sport; fältskytte på vintern och banskytte på sommaren, säger Lena, som förutom LME-skjutningar också tävlar i en skarpskytteförening. Så det kan bli några tävling-

LMEs "Annie get your gun" Lena Frånberg med mausern i stadig hand... Foto: Cornel Frånberg.

ar i veckan under säsongen...

Men skytte i all ära, Lena hinner med annat också. På luncherna kan man se henne leda arbetskamraterna i motionsgymnastiken. Och hon är dessutom aktiv bordtennisspelare med flera interna LME-tävlingar bakom sig. Senast en andra plats i årets klubbmästerskap vid LME i Stockholm.

De här skyttarna ingick i LMEs segrande lag:

Elof Eriksson (X/Tk) 95, **Stefan Ström** (Z/M) 93, **Per Svanfeldt** (Ah) 93, **Hans Svanfeldt** (Ah) 93, **Hans Jerndahl** (X/Gte) 89, **Lena Frånberg** (X/Vts) 92, **Stig Tylebo** (Vt 13) 94, **Jan-Erik Jonsson** (EUA) 93 samt **Cornel Frånberg** (Ahk) 92 poäng.

Bertil Olsbro

(Lena Frånberg intervjuades av *Lena Fieber*)

Patent...

Forts från sidan 11.

På samma sätt utarbetar patentavdelningen också alla koncernens mönster- och varumärkesansökningar.

Åganderätten till de patenterbara uppfinningarna regleras i kollektivavtal på tjänstemannasidan, medan lagen om arbetstagares uppfinningar gäller för LO-kollektivet. I samband med uppfinningsanmälningarna måste patentavdelningen svara för att avtal och lagstiftning tillämpas, så att både koncernens och uppfinnarnas intressen blir tillgodosedda.

Patentavdelningen ska vidare bevaka andra företags patent-, varumärkes- och mönsterverksamhet. Detta görs på initiativ från sakinstitanserna, men också på patentavdelningens eget initiativ.

Patent, varumärken och mönster måste förvaltas ge-

nom att de olika patentverkens formella krav tillgodoses, avgifter betalas i rätt tid, förändringar i de olika ländernas lagstiftning och rättspraxis beaktas etc. Patentavdelningen gör detta genom sin egen administration och genom ett nät av ombud, ett i varje land.

Våra immaterialrätter blir ibland angripna genom att andra medvetet eller omedvetet gör intrång. Likaså förekommer det inte så sällan att vi själva anklagas för samma sak. Vi måste då försvara oss, och det är patentavdelningens sak att se till att försvaret sköts och att oberoende experter tas i anspråk, där så behövs.

Slutligen tillkommer nu också copyright, i första hand för datorprogram. Detta är en ny service och under hösten kommer en standard att utges rörande registrering och märkning av sådana datorprogram som ska copyrightskyddas. ■

KONTAKTEN
Box 32 073
126 11 STOCKHOLM
telefon 08/719 2048
LME/HF rum 6133

Ansvarig utgivare:
Nils Tengberg
Redaktör:
Bert Ekstrand

**Personaltidning
för LM Ericsson
med dotterbolag**

Utkommer med
6 nr per år

I redaktionen:
Göran Hannerz
telefon 08/719 3546
Lena Fieber
telefon 08/719 9301

ISSN
0345-6471

Tryck: ESSELTE
ROTOGRAVYR AB

UTGIVARKORSBAND

FÖRSLAGSREKORD VID SRA

Instruktören Gun Emilsson som arbetar vid dotterbolaget SRA Communications AB i Kista, norr om Stockholm, har belönats med 8 350 kronor för ett förslag. Det är det högsta belopp som någonsin delats ut till en medarbetare vid SRA för ett enstaka förslag.

Gun har kommit på ett enklare sätt att vid slutprovning reparera de sk baliserna, dvs signalutrustning i järnvägsspår som ingår i LMEs automatiska tågövervakningssystem. Tidigare byttes hela transformatorn ut på de felaktiga baliserna. Det var både tidsödande och besvärligt. Dessutom stördes arbetsrytmen vid det löpande bandet, och det blev ett produktionsbortfall.

– Felen höll på att spolia vårt arbete helt och hållet, säger Gun, som är instruktör och ledare för den grupp på fyra som årligen tillverkar 12 000 baliser. En tredjedel av produkterna klarade inte slutprovningen och felet berodde på att ringkärnorna i transformatorerna var av dålig kvalitet. Därför föreslog Gun att endast den lindade ringkärnan skulle bytas ut vid slutprovningen. En förändring som sparar nära en halvtimme per balis; nu repareras den på tre minuter. Och företaget tjänar uppåt 17 000 kronor per år. Plus materialvinst.

Den nya reparationsmeto-

SRA:s anläggning i Kista, där Gun Emilsson jobbar.

den har redan två år på nacken i produktionen. Gun lade bara om rutinerna och tyckte inte att det var något att orda om i början. Men när tredje partiet dåliga kärnor levererades i vintras, lämnade hon in sitt förslag. Och fick en högre belöning än vad förslagskommittén har rätt att fastställa (2 000 kronor).

– Jag vet inte vad jag ska

göra med pengarna. Men hoppas att de så småningom ska kunna bli en del i ett fritidshus.

Lena Fieber

Gun Emilssons förslag att bara byta ut en felaktig ringkärna mot en ny istället för att byta ut hela transformatorn ger en tidsvinst per balis på nära en halvtimme.

REDAKTIONSOMBUD

BORÅS Georg Skoog · INGELSTA Lennart Nilsson · KARLSKRONA P-O Stenberg · KARLSTAD Ann-Britt Blomberg · KATRINEHOLM Göran Lindberg · KRISTIANSTAD Gunnar Holm · MÖLNDAL Lars Köhler · OSKARSHAMN Lars-Erik Enarsson · SÖDERHAMN Rune Kjellberg · VISBY Eva Boberg · DATASAAB Björn Byfors · LMS Thord Andersson · RIF Karin Tåktén · SKV/SUNDBYBERG Håkan Bergendahl · SKV/HUDIJSVALL Ulf Mickelsson · SKV/PITEÅ Jarl Sundkvist · SRA Lars Gustavsson · TCN Hans Segnestam